

VÝKON KOMPETENCIÍ STAVEBNÝCH ÚRADOV PODĽA AKTUÁLNEJ A PRIPRAVOVANEJ LEGISLATÍVY V SR A ČR

PERFORMANCE OF BUILDING COMPETENCES BASED ON THE CURRENT AND PREPARED LEGISLATION IN THE SLOVAK AND CZECH REPUBLICS

prof. JUDr. Eleonóra Marišová, PhD.¹
Ing. Ivana Lichnerová²

Katedra práva, Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja,
Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre
Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra
eleonora.marisova@uniag.sk¹
ivana.lichnerova@uniag.sk²

Kľúčové slová:

Verejná správa, stavebná kompetencia, stavebný zákon, nová legislatíva

Keywords:

Public administration, building competence, building act, new legislative

Abstrakt:

Výkon stavebnej kompetencie bol procesom decentralizácie verejnej správy na Slovensku delegovaný zo štátnych orgánov na obce bez ohľadu na ich veľkosť. Stavebným úradom na Slovensku je podľa súčasného stavebného zákona každá jedna obec. V Českej republike sa stavebným úradom stala obec, ktorá mala na výkon tejto kompetencie predpoklady v zmysle kategorizácie obcí. Stavebná kompetencia je administratívne veľmi náročnou kompetenciou, ktorá si vyžaduje neustálu reflexiu v svojej pôsobnosti. Malé stavebné úrady na Slovensku nezvládajú vykonávať túto kompetenciu – finančne, personálne, materiálno technicky. Stavebné úrady v Česku tiež majú problém s výkonom tejto kompetencie, čo je potrebné riešiť. Na Slovensku ale aj v Česku sa aktuálne rieši otázka prijatia novej legislatívy, ktorá by výkon stavebnej kompetencie zefektívnila. Podľa doposiaľ dostupných informácií však pôjde o dosť zásadné zmeny, protredníctvom ktorých výkon stavebnej kompetencie na Slovensku bude spätne transferovaný z obcí na štátne orgány, a v Česku budú kompetencie ponechané aj obciam III. kategórie, aj štátnym orgánom. To či tento krok bude efektívny pre spoločnosť, je doposiaľ otáznou.

Abstract:

The performance of building competence was during the decentralization of public administration in Slovakia transferred from the state bodies to municipalities regardless of their size. According to the current Building Act, every municipality is a building authority in Slovakia. In the Czech Republic, the building office became a municipality that had the prerequisites to exercise this competence in terms of categorization of municipalities. Building competence is an administratively very demanding competence that requires constant reflection in its scope. Small building authorities in Slovakia do not manage to exercise this competence due to financial, personnel, material and technical insufficiency. Building authorities in the Czech Republic also have a problem with the exercise of this competence, which needs to be solved. In Slovakia, but also in the Czech Republic, the issue of adopting a new legislation,

which would make the exercise of construction competence more efficient, is currently being addressed. According to the information available so far, however, these will be quite fundamental changes, through which the performance of construction competence in Slovakia will be transferred back from municipalities to state authorities, and in the Czech Republic the competencies will be left to municipalities of IIIrd. category, as well as to public authorities. Whether this step will be effective for the society, is still questionable.

Úvod

Slovensko bolo dlhé desaťročia súčasťou rôznych politických zoskupení. Udalosti roku 1989 spôsobili prechod od centrálného k demokratickému spôsobu správy a nastolili novú víziu smerovania štátu. Do 31. decembra 1992 bolo Slovensko súčasťou Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, avšak týmto dátumom a postupnými udalosťami s tým spojenými sa Slovenská republika (SR) 1. januára 1993 stala: samostatným, demokratickým, unitárnym štátom s vlastnou suverenitou, medzinárodnoprávnou subjektivitou a zároveň jednotným a nedeliteľným územím. Stali sme sa súčasťou štruktúr, ktoré začali fungovať samostatne a boli otvorené prijímaniu rôznych reformných zmien, podobná situácia nastala aj v Českej republike (ČR).

Ešte pred „rozpadom“ spoločného štátu v oboch, v súčasnosti samostatných politických štruktúrach, došlo prijatím zákona č. 367/1990 Zb. o obciach v platnom znení (v ČR) a zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení (v SR) k „znovuzrodeniu“ verejnej správy na úseku samosprávy. Spomínaný zákon o obciach v ČR bol medzičasom nahradený zákonom č. 128/2000 Zb. o obciach, ktorým sa riadi súčasná samospráva v podmienkach ČR.

V kontexte následnej komunálnej reformy na území SR došlo k decentralizácii kompetencií prijatím zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky. Týmto zákonom delegovali orgány štátnej správy na obce/mestá výkon viac ako 300 kompetencií (Leško, 2015) spadajúcich do rôznych oblastí. V dôsledku uvedeného nastala situácia, že obce majú povinnosť pre svojich obyvateľov zabezpečovať už nielen originálne, ale aj prenesené kompetencie (dnes ich je spolu vyše 4 000). Tu však vzniká problém, že finančné prostriedky, ktoré poukazuje štát na zabezpečenie týchto kompetencií, obciam na Slovensku často nepostačujú, čo ich núti porušovať zákon a dofinancovať zabezpečovanie týchto kompetencií z vlastných rozpočtov.

Jednou z kompetencií, ktorá prešla z pôsobnosti štátnych orgánov na obce/mestá, je aj kompetencia na úseku stavebného poriadku.

V zmysle §117 zákona č. 50/1976 Zb. stavebného zákona v platnom znení sa už spomínaným prechodom kompetencií stala obec „stavebným úradom“, bez ohľadu na jej veľkosť, a teda má povinnosť zabezpečovať všetky činnosti v rozsahu prenesenej kompetencie s tým spojené.

V zmysle platnej a účinnej legislatívy v SR však obce využívajú možnosť a navzájom spolupracujú pri výkone stavebnej kompetencie, nakoľko malé obce by nedokázali vykonávať túto kompetenciu. Dochádza teda k spolupráci medzi obcami pri výkone stavebnej kompetencie v zmysle §20 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení. Vo všeobecnosti však ide iba o dobrovoľnú, zmluvnú spoluprácu.

V Českej republike, bola stavebná kompetencia presunutá taktiež zo štátnych orgánov na samosprávu. Rozdiel medzi výkonom tejto kompetencie v SR a ČR však je, že v ČR postupne došlo k reforme verejnej správy prostredníctvom tzv. kategorizácie obcí. Uvedená kategorizácia bola realizovaná prijatím zákona č. 313/2002 Sb., ktorým sa zmenil zákon č. 128/2000 Sb. o obciach, a to konkrétne zákonom č. 314/2002 Sb. o stanovení obcí s povereným obecným úradom a stanovení obcí s rozšírenou pôsobnosťou. (Klimovský, 2010) Výsledkom tejto reformy v Česku doposiaľ je, že nie každá obec má kompetencie na zabezpečovanie totožných verejných služieb.

Napriek uvedeným skutočnostiam v oboch dnes už samostatných štátoch je neustále pretrvávajúci problém s výkonom stavebnej kompetencie.

Zmena k lepšiemu, usporiadanejšiemu či efektívnejšiemu výkonu stavebnej kompetencie v SR a ČR je v súčasnosti veľmi aktuálnou témou.

V podmienkach Slovenskej republiky ide dokonca o jeden s cieľov, ktorý si súčasná vláda SR definovala aj vo svojom „*Programovom vyhlásení na roky 2020-2024*“.

Aktuálna situácia či už na Slovensku ale aj v Českej republike je taká, že oba štáty sa snažia o prijatie „*nového balíka*“ legislatívnych predpisov stavebného práva. Nové znenia stavebných zákonov SR a ČR sú v súčasnosti v legislatívnych procesoch.

Cieľ

Cieľom predkladaného príspevku je zhodnotenie navrhovanej legislatívnej úpravy stavebných kompetencií v SR a ČR, ktorá reaguje na nedostatočnú a zastaralú právnu úpravu stavebného konania v oboch štátoch. V článku komparujeme a hodnotíme tie časti novopripravovanej legislatívy, ktoré majú priniesť zrýchlenie a zefektívnenie stavebného konania oproti súčasne platnej právnej úprave. Pri tomto hodnotení vychádzame zo zverejnených návrhov: Zákona o výstavbe (LP/2021/226) a čiastočne Zákona o územnom plánovaní (LP/2021/218) v SR a Návrhu stavebného zákona ČR v zmysle Rekodifikácie verejného stavebného práva zverejneného Ministerstvom pro místní rozvoj ČR.

V príspevku tiež uvádzame kvalitatívne výsledky nášho výskumu zameraného na výkon stavebnej kompetencie na Slovensku a v Česku za obdobie rokov 2014-2018.

Cieľom výskumu bolo zistiť názor na výkon stavebnej kompetencie predstaviteľov obcí/stavebných úradov za jednotlivé štáty.

Zistené skutočnosti ohľadom výkonu stavebnej kompetencie v oboch štátoch a súčasne porovnávanie zhodnotenie navrhovanej legislatívnej úpravy stavebných kompetencií SR a ČR v príspevku komparujeme s názormi autorov ako: Klimovský (2010); Mederly et al. (2019); Ryník, 2021) na harmonizáciu výkonu stavebnej kompetencie.

V minulosti sa Slavík – Grác – Klobučník (2010) vyjadrili, že výkon stavebnej kompetencie je veľmi problematický, chaotický a jeho zabezpečovanie potrebuje zmenu.

Metódy skúmania

Hlavným objektom skúmania predkladaného príspevku sú stavebné úrady na Slovensku a v Českej republike. Za Slovenskú republiku sú to stavebné úrady, ktoré rozlišujeme na tzv. spoločné stavebné úrady a samostatné stavebné úrady (ich štruktúra na Slovensku je rôznorodá, nakoľko nie sú legislatívou presne stanovené) a za Českú republiku stavebné úrady, ktorých sídla boli definované v mysle kategorizácie obcí.

Pre hodnotenie výkonu stavebnej kompetencie v SR (stavebné úrady Nitiranskeho a Košického kraja a ČR (stavebné úrady Pardubického a Libereckého kraja) definujeme výberový súbor stavebných úradov za oba tieto štáty, a súbor považujeme za štatisticky overiteľnú reprezentujúcu vzorku pre výkon tejto kompetencie. Reprezentatívnu vzorku sme získali na základe prepočtov prostredníctvom Sample Size Calculatora,

Na výskum problémov a ich možných riešení pri výkone kompetencií stavebných úradov v uvedených krajoch SR a ČR používame metódu riadených rozhovorov s vrcholnými predstaviteľmi obcí - stavebných úradov.

Metódu analýzy aplikujeme na navrhovanú legislatívnu úpravu stavebných kompetencií v SR a ČR a cielene sa zameriavame prínosy novej právnej úpravy pri transfere stavebných kompetencií z obcí na okresné úrady v SR a vytvorenia novej dvojčlennej sústavy stavebných úradov v ČR.

1. Súčasný výkon stavebnej kompetencie a navrhovaná právna úprava stavebného konania na Slovensku

V zmysle §117 zákona č. 50/1976 Zb. stavebného zákona v platnom znení je na Slovensku stavebným úradom každá jedna obec bez ohľadu na jej veľkosť. Uvedené sa do stavebného zákona dostalo jeho novelizáciou a to konkrétne zákonom č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých kompetencií z orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky v platnom znení.

Slovenská republika je však počtom svojich obyvateľov a počtom obcí, 2 927 (Bačík, 2021), považovaná za vysoko fragmentovaný štát. (Slávik – Grác – Klobučník, 2010) Už v minulosti bolo jasné, že výkon stavebnej kompetencie, ale aj iných prenesených kompetencií, najmä v malých obciach bude problematický. Na základe uvedeného obce na Slovensku dostali možnosť dobrovoľne navzájom spolupracovať na základe zmluvy v zmysle §20 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení.

Aktuálna situácia na Slovensku je taká, že stavebným úradom je v zmysle zákona č. 50/1976 Zb. v platnom znení je každá jedna obec, avšak mnohé z nich medzi sebou spolupracujú (v zmysle spomínaného §20 zákona č. 369/1990 Zb. v platnom znení) a stávajú sa súčasťou tzv. spoločných stavebných úradov. Tieto stavebné úrady však vznikajú chaoticky, nakoľko obec nemá zákonnú povinnosť ich vytvárať, ide iba o ich dobrovoľné vytváranie. Aj napriek tomu, že obce na Slovensku majú možnosť navzájom spolupracovať pri výkone stavebnej kompetencie, nie je táto možnosť celou spoločnosťou považovaná za ideálnu, najmä z dôvodu jej neustálenej legislatívnej vymedzenosti, ktorá by nemala byť založená len na dobrovoľnosti.

Kvalitatívnym výskumom realizovanom na výberovom súbore obcí Nitrianskeho a Košického kraja (za SR) sme analyzovali spokojnosť zamestnancov stavebných úradov a predstaviteľov obcí s výkonom stavebnej kompetencie na ich území.

Do uvedeného kvalitatívneho výskumu sme z celkového počtu obcí (815) Nitrianskeho (NR) a Košického (KE), zapojených 82,43 % obcí. Konkrétne za NR kraj išlo o výberový súbor 97,73 % obcí a za KE kraj výberový súbor 70,09 % obcí.

Tieto obce boli súčasťou 58,77% stavebných úradov (spoločných stavebných úradov a samostatných stavebných úradov) lokalizovaných v týchto krajoch, konkrétne 83,78% stavebných úradov NR kraja a 48,05% stavebných úradov Košického kraja.

Prvotne identifikovaným problémom, ktorý sme definovali kvalitatívnym výskumom, bol problém financovania stavebnej kompetencie. Štát zákonom č. 416/2001 Z. z. v platnom znení síce presunul výkon stavebnej kompetencie v SR zo štátnych orgánov na samosprávne jednotky a zaviazal sa plne financovať všetky náklady, ktoré pri výkone tejto kompetencie stavebným úradom vznikajú (v zmysle zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), avšak realita je úplne iná.

Zástupcovia stavebných úradov, či už NR alebo KE kraja, plne vyjadrili súhlas s tým, že výkon stavebnej kompetencie je finančne poddimenzovaný. Výška štátnej dotácie, ktorú úrady získavajú na výkon tejto kompetencie, vôbec nezohľadňuje reálne náklady stavebných úradov. K uvedenému sa aktuálne vyjadruje aj podpredseda vlády SR pre legislatívu a strategické plánovanie Š. Holý (Ryník, 2021). Štát pri prechode kompetencie poskytol obciam majetok vo forme svojich nehnuteľností, kde by mohli výkon kompetencie realizovať, avšak mnohé budovy boli v nepoužiteľnom stave a bolo potrebné vložiť do nich finančný kapitál pre ich obnovu. Materiálno-technické zabezpečenie výkonu tejto kompetencie tiež podľa zástupcov stavebných úradov nie je na kvalitnej úrovni. Uvedení zástupcovia stavebných úradov/obcí nespomenuli využívanie žiadneho špeciálneho softvéru, ktorý by im na stavebnom úrade zľahčil ich prácu. Často ich skloňovaným problémom tiež bolo najmä personálne zabezpečenie výkonu stavebnej kompetencie, a teda obsadenie miesta zamestnanca stavebného úradu. V zákone č. 50/1976 Zb. v platnom znení sú presne definované požiadavky na zamestnanca stavebného úradu, kvalifikačné predpoklady sú žiaduce, stavebné vzdelanie je základom, právnické vzdelanie je vítané, avšak reálne v prípade mnohých stavebných úradov nezaplatiteľné. Podľa zástupcov stavebných úradov nie sú v rovnakom pomere definované kritériá na zamestnanca stavebného úradu a zároveň výška jeho mesačného ohodnotenia. Uvedené bolo, a súčasne aj je, jedným z dôvodov vytvárania dobrovoľnej zmluvnej spolupráce medzi obcami na výkon stavebnej kompetencie. Podľa názorov zástupcov stavebných úradov najväčšia časť štátnej dotácie na túto kompetenciu ide na mzdy zamestnancov stavebných úradov. V krajných prípadoch dokonca dochádza k tomu, že obce z vlastných zdrojov doplácajú spoločným stavebným úradom na mzdy zamestnancov stavebných úradov (čo je v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. v platnom znení protizákonné).

O uvedenom vedia aj súčasní vládni predstavitelia, ktorí sa dokonca vyjadrili, že až 60 % celkových nákladov stavebných úradov na výkon kompetencie uhrádzajú obce z vlastných zdrojov. (Ryník, 2021)

Inú možnosť však nemajú. Okrem toho tiež treba dodať, že by privítali nových zamestnancov na stavebné úrady (avšak z uvedených dôvodov je to nereálne). Nových zamestnancov by na

stavebné úrady potrebovali najmä z dôvodu neustále sa zvyšujúcich administratívnych požiadaviek pre výkon kompetencie. Zavádzanie nových zmien a zvyšujúca sa byrokracia na stavebné úrady je v určitých prípadoch pre 1 zamestnanca stavebného úradu, ktorý vykonáva túto kompetenciu na spoločnej úradovni aj pre 8-13 obcí, v určitých prípadoch neúnosná. A celý výkon stavebnej kompetencie sa neustále realizuje v zmysle 45-ročného znenia stavebného zákona s novelami.

Na stavebných úradoch by určite prijali zmenu. Táto zmena by však mala v prvom rade vychádzať z prijatia nového znenia stavebného zákona a zároveň naň nadväzujúceho spôsobu vykonávania stavebnej kompetencie čoho nie sú zástancami iba zástupcovia obcí, ale k čomu sa v minulosti vyjadrili aj Mederly et al. (2019).

V súvislosti s výkonom kompetencie na úseku stavebného poriadku by podľa Programového vyhlásenia vlády SR 2020-2024 malo dôjsť k zrušeniu terajších stavebných úradov a presunu ich kompetencií na špecializované okresné úrady. Týmto by sa mal zefektívniť výkon kompetencie na úseku stavebného poriadku, a zároveň by sa malo už v roku 2021 dospieť k digitalizácii stavebných konaní. Uvedené je však už v súčasnosti v rozpore s tvrdeniami predkladateľa nového zákona o výstavbe Š. Holého (Ryník, 2021), ktorý uvádza, že digitalizácia stavebných procesov bude trvať dva až tri roky, pričom tiež konštatuje, že uvedené bude fungovať iba v tom prípade, keď všetky obce budú mať vytvorené územné plány v zdigitalizovanej podobe.

V zmysle novo-pripravovaného zákona o výstavbe budú mať práve obce povinnosť vytvoriť územný plán, ktorý bude následne do roku 2024 zdigitalizovaný, čím sa dospeje k zefektívneniu výkonu stavebnej kompetencie a skráteniu administratívnych procesov súvisiacich s výkonom tejto kompetencie.

Obsah pôvodného stavebného zákona č. 50/1976 Zb., ktorý je doposiaľ stále platný bude v jeho novej podobe rozdelený na dve časti. Konkrétne pôjde o Zákon o územnom plánovaní (ten je v súčasnosti v legislatívnom procese pod číslom LP/2021/218) a Zákon o výstavbe (aktuálne v legislatívnom procese pod číslom LP/2021/226).

Nové znenie „*zákona o výstavbe*“ pre SR prinesie mnoho zmien. Podľa Inštitútu urbánneho rozvoja (2021) „*prinesie veľa dobrého*“, ako napr.: stavebné úrady prejdú z obcí na štát, dospeje sa k digitalizácii konaní, zabezpečí sa skrátenie dĺžky vybavovania stavebného povolenie či dospeje sa k mnoho iným zmenám.

V zmysle obsahu LP/2021/226 navrhovanou právnou úpravou sa v SR zmení rozhodovacia právomoc pri povoľovaní stavieb a zriadia sa nové orgány štátnej správy, ktoré budú rozhodovať o stavebnom zámere. Zriadi sa ústredný orgán štátnej správy s vymedzenou územnou pôsobnosťou, Úrad pre územné plánovanie a výstavbu SR (Úrad) a pracoviská tohto Úradu, ktorými budú stavebné úrady pre územné obvody okresov v sídlach krajských miest (spolu 10).

Podľa dôvodovej správy k Zákonu o výstavbe (zverejnenej v rámci LP/2021/226) základnou povinnosťou stavebníka bude objednať vypracovanie projektovej dokumentácie u projektanta, ktorý bude realizovať proces povolenia stavby podľa pokynov stavebníka a zhotoviteľ stavby bude musieť byť podnikateľ na základe viazanej živnosti. Doteraz je to voľná ohlasovaná živnosť, na ktorú nie je potrebné nijaké odborné vzdelanie ani prax.

Návrh stavebného zámeru bude projektant zasielať orgánu posudzovania vplyvov na účely prerokovania s dotknutými orgánmi a určenie rozsahu hodnotenia navrhovanej činnosti prostredníctvom elektronického systému Urbion. Správa o výsledku prerokovania stavebného zámeru, by mala racionalizovať postup výstavby a odbremeniť stavebný úrad od zabezpečovania všetkých podkladov rozhodnutia, ako to teraz požaduje § 62 ods. 3 zákona 50/1976 Zb. v platnom znení.

Touto novou legislatívnou úpravou sa sleduje základný účel konania na stavebnom úrade, a to odstrániť rozpory z prerokovania stavebného zámeru, ktoré sa nepodarilo odstrániť stavebníkovi a projektantovi, a rozhodnúť o nich. Ak sa stavebníkovi a projektantovi podarilo odstrániť všetky rozpory a protichodné stanoviská, tak stavebný úrad vydá rozhodnutie o stavebnom zámere. Toto rozhodnutie bude podkladom pre spracovanie stavebnotechnickej dokumentácie, podľa ktorej sa môžu realizovať stavebné práce. Rozhodnutie o stavebnom zámere podľa nového Zákona o výstavbe nadobudne právoplatnosť dňom doručenia.

Právoplatné rozhodnutie o stavebnom zámere môže Úrad z podnetu stavebníka preskúmať, a to v max. lehote 2 mesiacov, ktorá je stanovená aj na podanie správnej žaloby podľa Správneho súdneho poriadku. V novo-navrhovanom ustanovení vidíme zásah do súčasne platného Správneho poriadku SR, ktorý upravuje dvojinštančné konanie, teda prípustnosť podania riadneho opravného prostriedku - odvolania stavebníka voči neprávoplatnému rozhodnutiu o stavebnom zámere. V novom znení Zákona o výstavbe chýba odkaz na Správny poriadok a konanie o stavebnom zámere už nebude podliehať dvojinštančnej úprave správneho konania. Správny poriadok sa bude aplikovať len na nariaďovanie stavebníkovi niečo vykonať pod hrozbou sankcie (priestupky, správne delikty) a výkon štátneho stavebného dohľadu.

Tak ako sme už uviedli, zriadi sa nový ostatný ústredný orgán štátnej správy - Úrad pre územné plánovanie a výstavbu SR a právomoc doterajších stavebných úradov (obcí) prejde na stavebné úrady, ktoré budú pracoviskami novozriadeného Úradu s vymedzenou územnou pôsobnosťou a ich hlavnou úlohou bude vykonávať pôsobnosť doterajších stavebných úradov. Novozriadené stavebné úrady budú posudzovať a rozhodovať o každom stavebnom zámere. Touto legislatívou sa budú transferovať tzv. rozhodovacie kompetencie z obcí na štátnu správu.

2. Súčasný výkon stavebnej kompetencie a navrhovaná právna úprava stavebného konania v Česku

S výkonom stavebnej kompetencie v minulosti mali problém aj v rámci Českej republiky. V tomto štáte však bola situácia čiastočne vyriešená tzv. kategorizáciou obcí, kedy výkon určitých kompetencií (vrátane stavebnej) bol delegovaný nie na každú obec, ale iba na obec, ktorá bola na to určená. Kategorizáciou obcí došlo k ich rozdeleniu na obce I., II., a III. kategórie vymedzené Vyhláškou Ministerstva vnútra ČR č. 388/2002 Sb. o stanovení správnych obvodov obcí s povereným obecným úradom a správnych obvodov obcí s rozšírenou pôsobnosťou v platnom znení.

Medzi jednotlivými kategóriami obcí mohla nastať situácia, že obce I. úrovne mohli spadať do správneho obvodu obce II. úrovne, ktorá bola súčasťou obcí III. úrovne. (Sedláček, 2015) Uvedené je aplikované dodnes. Kategorizácia obcí v ČR síce na určitý čas vyriešila problémy s výkonom stavebnej kompetencie na území štátu, avšak nie je možné povedať, že ich odstránila natrvalo.

V rámci nášho, už spomínaného kvalitatívneho výskumu bolo podobne ako v SR tak i v ČR našim cieľom analyzovať výkon stavebnej kompetencie z pohľadu zamestnancov/predstaviťov obcí/stavebných úradov, ktorí sú priamo zainteresovaní do výkonu stavebnej kompetencie v ČR.

Náš výskum sme za ČR realizovali na výberovom súbore obcí/stavebných úradov, ktoré sú lokalizované v rámci Pardubického (PR) a Libereckého kraja (LR).

Názor na výkon stavebnej kompetencie priamo z pohľadu zamestnancov stavebných úradov/obcí považujeme za veľmi dôležitý a prospešný pre ďalšie fungovanie stavebných úradov.

Do kvalitatívneho výskumu sme zapojili 79 stavebných úradov za ČR ako výberový súbor stavebných úradov Pardubického (PR) kraja (kde je 42 stavebných úradov) a Libereckého (LR) kraja (kde je 37 stavebných úradov). V Pardubicko a Libereckom kraji je podľa Českého štatistického úradu (2021) spolu lokalizovaných 684 obcí. Úspešnosť realizácie nášho kvalitatívneho výskumu na výberovom súbore stavebných úradov PR a LR kraja bola 100%-ná.

Z nášho kvalitatívneho výskumu, ktorý sme realizovali v rámci Pardubického a Libereckého kraja, sa nám javí výkon stavebnej kompetencie na základe odpovedí predstaviťov obcí/stavebných úradov za ČR menej problémovým ako v SR, avšak aj napriek tomu by v ČR privítali opätovnú zmenu vo výkone stavebnej kompetencie. Financie vždy boli a predpokladáme, že aj vždy budú ostrou hranou, ktorá bude mať vplyv na výkon akejkoľvek verejnej služby. V ČR za hlavné negatíva okrem nedostatočného financovania stavebnej kompetencie považujú: nedostatočné personálne obsadenie stavebných úradov, nízke platové ohodnotenie, nedostatočné technické/softvérové vybavenie, nedostatočná metodická podpora a prístup k právnym normám, nízka spolupráca a komunikácia s orgánmi nadriadenými stavebnému úradu.

Potreba rekodifikácie stavebného práva v ČR je diskutovaná už dlhé obdobie.

Medzi hlavné zmeny, ktoré by malo znenie nového stavebného zákona v ČR priniesť, by mali patriť nasledovné: povolenie k realizácii stavby by mal občan získať do 1 roka od podania jeho žiadosti, dospeje sa k digitalizácii správnych konaní, zrýchlia sa povoľovacie procesy no najmä sa vytvorí nová dvojčlenná sústava stavebných úradov. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR², 2021)

Na území SR by prijatie nového stavebného zákona malo priniesť, že dĺžka stavebného konania, ktorá doposiaľ trvala 300 dní, by sa mala skrátiť na 45 – 80 dní. (Holý, 2021)

3. Komparácia pripravovanej legislatívnej úpravy stavebného práva v SR a ČR

V zmysle pripravovanej legislatívy stavebného práva na Slovensku stavebným úradom na Slovensku už nebude obec. Nové znenie stavebného zákon na Slovensku, ktoré je v súčasnosti v legislatívnom procese (LP/2021/226) prináša pre obyvateľov SR veľa novínok, ktoré by mali mať za cieľ zefektívniť ich kontakt so stavebným úradom a teda skvalitniť služby, ktoré sú im orgány verejnej správy pri výkone stavebnej kompetencie poskytovať.

Na jednej strane je zámerom súčasnej vlády SR predstaviť verejnosti najvhodnejšie znenie Zákona o výstavbe, ktoré bude prospešné pre celú spoločnosť.

Na druhej strane sú však názory, že pripravované znenie Zákona o výstavbe nie je v prospech spoločnosti a dokonca, že „výrazne obmedzuje práva verejnosti a obcí rozhodovať o svojom území“. (TASR, 2021)

Greguš (2020) je toho názoru, že základným problémom v stavebnom poriadku je dĺžka povoľovania stavby. Výkon stavebnej kompetencie je administratívne veľmi náročný. Autor tvrdí, že na základe analýzy Svetovej banky je Slovenská republika spomedzi 190 krajín sveta na 154. mieste (The World Bank, 2021) z hľadiska rýchlosti vybavovania stavebných povolení, totožná situácia je podľa autora aj v Českej republike (157. miesto, The World Bank, 2021)

Jednotným cieľom nového stavebného zákona v Slovenskej ale i v Českej republike by malo byť: zrýchlenie povoľovania stavieb, odstránenie nadbytočnej byrokracie či skrátenie lehôt zo strany štátu pri výkone stavebnej kompetencie.

Vládny návrh Zákona o výstavbe LP/2021/226 v SR vs. Vládní návrh stavebního zákona České republiky

Nová práva úprava stavebného práva na Slovensku poukazuje na to, že stavebným úradom už nebude obec. Doterajšie právomoci obcí, ako stavebného úradu prejdú na novozriadený ostatný ústredný orgán štátnej správy s vymedzenou územnou pôsobnosťou, pôjde o tzv. Úrad pre územné plánovanie a výstavbu SR. Uvedený úrad si bude v rámci svojej pôsobnosti zriaďovať pracoviská, ktorých hlavnou úlohou bude vykonávať pôsobnosť doterajších stavebných úradov. Zoznam pracovísk Úradu pre územné plánovanie a výstavbu Slovenskej republiky, ktorými budú stavebné úrady pre územné obvody okresov v sídlach krajských miest (spolu 10) a stavebné inšpektoráty, bude stanovený vyhláškou k novému Zákonu o výstavbe.

V Českej republike taktiež dôjde ku zmene smerom k zriadeniu Najvyššieho stavebného úradu, Špecializovaného stavebného úradu a krajských stavebných úradov, ktoré budú tvoriť sústavu orgánov štátnej stavebnej správy a ktoré budú pre ňu správnymi orgánmi. Výkon kompetencie na úseku stavebného poriadku bude ponechaný iba obciam III. kategórie, ostatné budú zrušené. Úradmi územného plánovania v ČR budú obce s rozšírenou pôsobnosťou (obecné stavebné úrady) a krajské úrady.

Napriek uvedenému sa v ČR aj naďalej bude uplatňovať tzv. integrovaný model verejnej správy, ktorý je charakteristický inštitucionálnym spojením výkonu štátnej správy a samosprávy a to konkrétne na úrovni krajskej a na úrovni obecných úradov poverených výkonom štátnej správy. Tento model už aj v minulosti naplnil z hľadiska vnútornej efektívnosti v štáte potreby všetkých občanov, ktorí mali možnosť vyriešiť všetku pre nich potrebnú agendu v blízkosti miesta svojho trvalého pobytu. (Hruška et al., 2018)

Idea reformy verejnej správy vznikla ešte v podmienkach Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky. Zásady novej organizácie verejnej správy, položené v roku 1990, sa týkali všetkých jej stupňov a zložiek. Ústavným zákonom Federálneho zhromaždenia č. 294/1990 Zb. boli zrušené príslušné ustanovenia o národných výboroch, a miestna samospráva bola kreovaná na úrovni obcí. Z uvedenej ústavnoprávnej novely vzišli zákony o obecnom zriadení, zákon SNR č. 369/1990 Zb. a zákon ČNR č. 367/1990 Sb., a teda už v roku 1990 v Slovenskej a Českej republike vznikol základ nového usporiadania verejnej správy (Kováčová, 2015)

Miestna verejná správa v SR sa začala budovať ako duálny model orgánov miestnej štátnej správy a orgánov miestnej samosprávy. Uvedenými zmenami dochádza k výraznej zmene v budovaní miestnej verejnej správy, ktoré je postavené na občianskom princípe zdola, a to v duchu slobodná obec v slobodnom štáte (Kováčová 2011).

V SR je od reformy samosprávy (po roku 1989) zavedený tzv. duálny model verejnej správy, ktorý podľa Nižnanského (2006) spočíva v inštitucionálne oddelenom výkone štátnej správy a územnej samosprávy s výrazným prenos kompetencií zo štátnej správy na samosprávu vyšších územných celkov a obcí do ich samostatnej samosprávnej pôsobnosti. Tento model bol zavedený prijatím zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a zákona č. 220/1999 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy, ako i ďalšími právnymi normami.

Počas reformného procesu došlo v SR k transferom kompetencií zo štátu na obce, a to zákonom č. 416/2001 Z. z. v platnom znení. Súčasným, novo-navrhovaným Zákonom o výstavbe dôjde k spätnému transferu stavebných kompetencií z obcí na štát, v čom vidíme nekonceptnosť nového legislatívneho riešenia.

Toto legislatívne riešenie podľa jeho pripravovaného znenia (Zákona o výstavbe), obsahuje v jeho jadre mnoho nových súčastí, ktoré by mali mať za cieľ zefektívniť výkon stavebnej kompetencie na území Slovenskej republiky.

Okrem iného uvedené znenie (podľa LP/2021/226) obsahuje nasledovné skutočnosti:

Riešenie dĺžky povoľovania stavieb by mala byť v oboch štátoch zabezpečená digitalizáciou stavebných konaní.

V rámci všeobecných ustanovení pripravovaného stavebného zákona v SR budú definované pravidlá pre povoľovanie stavieb. Akúkoľvek stavbu bude možné uskutočniť iba na základe rozhodnutie o stavebnom zámere alebo ohlásenia stavebnému úradu. Povoľovanie stavieb bude na Slovensku realizované výlučne elektronickou formou prostredníctvom vzniknutého systému Urbion v zmysle zákona č. 305/2013 Z. z. (zákon o e-Governmente) v platnom znení. V prípade, že pôjde o realizáciu niektorých z drobných stavieb osobami, ktoré nebudú disponovať prostriedkami elektronickej komunikácie uvažuje sa o tom, že takého úkony budú mať možnosť dotknuté osoby realizovať prostredníctvom dostupného integrovaného obslužného miesta. V rámci systému Urbion sa uvažuje aj o doručovaní písomností so zreteľom aj na alternatívnu formu doručovania, najmä v prípade, ak stavebník nedisponuje dostatočnými elektronickými komunikačnými prostriedkami.

Digitalizácia stavebných konaní je obsahom návrhu pripravovaného stavebného zákona aj v Českej republike.

Stavebník v ČR bude mať možnosť všetky úkony ohľadom vydania stavebného povolenia na realizáciu stavebnej činnosti vybaviť s pohodlia domova prostredníctvom tzv. Portálu stavebníka. Stavebník doposiaľ podával žiadosť na začatie stavebného konania s mnoho prílohami. V rámci digitalizácie podá stavebník návrh na začatie stavebného konania vrátane projektovej dokumentácie s potrebnými prílohami elektronicke prostredníctvom internetu. Systém po podaní žiadosti automaticky upovedomí všetky dotknuté osoby, ktoré majú povinnosť sa k uvedenému návrhu v rámci svojho úradu povinnosť vyjadriť.

Pred realizáciou každej stavby, okrem drobných stavieb je potrebné, aby stavebník v SR predložil stavebný zámer. V zmysle navrhovaného znenia Zákona o výstavbe v SR sa uvádza, že by bolo vhodné, aby pre stavebníka realizoval proces povolenia stavby projektant podľa pokynov stavebníka na základe ustanoveného právneho titulu. Ustanovuje sa tiež, že pri vypracovaní návrhu stavebného zámeru je projektant viazaný schváleným územným plánom obce alebo zóny.

V Českej republike je taktiež v zmysle novo-pripravovanej stavebnej úpravy definovaná potreba stavebného zámeru pred realizáciou stavby a taktiež s výnimkou drobných stavieb, ktoré budú podliehať iba ohláseniu. Stavebný úrad bude posudzovať, či je zámer v súlade s územno-plánovacou dokumentáciou, vymedzením zastavaného územia, cieľmi a úlohami územného plánovania a inými skutočnosťami.

Rozhodnutie o stavebnom zámere je rozhodnutím vo veci. Posudzujú sa všetky vplyvy na okolie a verejné záujmy. Vydaním rozhodnutia sa potvrdzuje súlad s týmito záujmami. Po vydaní rozhodnutia by nemala existovať administratívna prekážka pre realizáciu stavebného zámeru. Toto rozhodnutie je podkladom pre spracovanie stavebnotechnickej dokumentácie, podľa ktorej sa môžu realizovať stavebné práce.

Digitalizácia stavebných konaní či už v SR ale aj v ČR by mala byť rozhodujúcim faktorom skrátenia dĺžky stavebných konaní.

Nové znenie stavebného zákona či už v SR no aj v ČR myslí na veľmi často skloňovanú problematiku „*nepovolených stavieb*“, s ktorou sa v rámci územných obvodov stavebných úradov príslušné orgány zaoberajú už dlhé obdobie.

Doposiaľ používaný termín „*nepovolená stavba*“ sa posudzoval vo vzťahu k obsahu stavebného povolenia, avšak stavebný zákon umožňoval dodatočné povolenie nepovolenej stavby (§ 88a zákona č. 50/1976 Zb. v platnom znení), ktoré bolo zavedené do stavebného zákona v roku 1997 (zák. č. 229/1997 Z. z.). Možnosť dodatočného povolenia nepovolenej stavby časovo oddialila povinnú a okamžitú aktivitu stavebného úradu zasiahnuť proti nepovolenej stavbe. Tak stavebník spravidla stihol dokončiť stavbu, lebo stavebné úrady už nestačili včas reagovať ešte pred dokončením stavby (uložením pokuty a nariadením zastavenia stavby). V dôsledku toho zostávajú na území Slovenska stovky nepovolených stavieb alebo zmien stavieb, s ktorými sa po uplynutí zákonných prekluzívnych lehôt na postih nedá legálne nič urobiť.

Prijatím nového stavebného zákona na situácia s „*nepovolenými stavbami*“ na Slovensku zmení. V zmysle znenia novo-pripravovaného znenia stavebného zákona nebude možné takúto stavbu dodatočne zlegalizovať, takáto stavba nebude skolaudovaná. Postavenie čiernej stavby je priestupkom, resp. správnym deliktom podľa § 105-106 z. 50/1976 Z. z., ale po novom bude hlavná motivácia nestavať čiernu stavbu v tom, že bez kolaudačného rozhodnutia – ktoré sa nebude dať na čiernu stavbu získať - takúto budovu už nikto napríklad ani nepripojí na sieť. Výsledkom bude nepoužiteľná budova, ktorú bude navyše musieť stavebník na vlastné náklady – alebo na ťarchu pozemku štát namiesto neho – jednoducho zbúrať. Presná štatistika počtu „*nepovolených/nelegálnych resp. čiernych stavieb*“ na území SR nie je presne definovateľná, odhaduje sa však, že sa počet takýchto stavieb momentálne pohybuje okolo čísla 10 000. (Píry, 2020)

Veľká zodpovednosť bude v zmysle nového stavebného zákona presunutá na projektantov, každá stavba bude musieť byť navrhnutá tak, aby spĺňala všetky platné regulácie, teda bude musieť zapadnúť do územného plánu obce/zóny, stavba tiež bude musieť splniť všetky technické predpisy. Ak projektant navrhne stavbu, ktorá nebude spĺňať uvedené kritéria riskuje, že príde o svoje osvedčenie potrebné na výkon projektantskej činnosti.

V Českej republike je súčasná situácia taká, že platné a účinné znenie stavebného zákona umožňuje osobe, ktorá stavia bez stavebného povolenia stavbu dodatočne zlegalizovať. Ten kto stavia bez stavebného povolenia má dokonca možnosť roky sa „preťahovať“ o legalizáciu svojej stavby s tým, že táto stavba stále stojí a využíva sa.

Problémom v ČR je, že reálne stojacimi čiernymi stavbami nie sú len drobné stavby, ako ploty či garáže, ale aj veľké objekty. Úrady sa v ČR už dlhé roky trápia s mnohými takýmito objektmi, ktoré sa denno-denne používajú. Podľa Ministerstva pro místní rozvoj ČR (2021) bolo v roku 2018 v ČR povolených 70 211 stavieb, pričom ďalších 6 647 získalo povolenie dodatočne a 397 stavieb prikázali úrady odstrániť.

V ČR by však mala nastať situácia, podľa nového stavebného zákona, že pokiaľ stavebník začne stavať bez stavebného povolenia, ale preukáže, že staval v dobrej viere a zároveň, keď pôjde o stavbu, ktorú by úrad za normálnych okolností povolil, stavebník bude môcť stavbu dokončiť a následne zlegalizovať (dodatočne). Je potrebné však uviesť, že stavebník aj napriek dobrej viere dostane vysokú pokutu, ktorá bude odvodená od celkovej hodnoty stavby.

Nový stavebný zákon tiež dovoľuje stavebnému úradu u stavby, ktorá bola postavená „na čierno“, a teda, ktorá vznikla v zmysle porušenia zákona, v rozpore s územným plánom a zároveň ochranou prírody, postupovať rýchlo a efektívne tým, že nariadi odstránenie stavby. Stavba bude na štátne náklady odstránená. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2021)

Celá projektová dokumentácia stavby na území ČR musí byť spracovaná projektantom, alebo osobou, ktorá má vysokoškolské vzdelanie stavebného alebo architektonického smeru alebo stredoškolské vzdelanie stavebného smeru s maturitou skúškou a zároveň minimálne 3 roky praxe v projektovaní stavieb.

Výsledkom každej staviteľskej činnosti je kolaudácia stavby a následné zaradenie stavby na užívania.

V zmysle nového stavebného zákona SR budú podliehať všetky stavby/zmeny stavby, na ktoré bolo potrebné rozhodnutie o stavebnom zámere. Od kolaudácie budú oslobodené len stavby malého rozsahu, prípadne stavby, ktoré nebudú zasahovať do staticky dôležitých častí hlavnej stavby (v rámci ohlásenia stavby). Ak ide o jednoduchú stavbu, okrem bytovej budovy, stavebný úrad namiesto kolaudácie poverí stavebného inšpektora uskutočniť kolaudačnú prehliadku a vydať záverečné stanovisko stavebného inšpektora, ktorá je pre stavebný úrad podkladom pre vydanie kolaudačného osvedčenia stavby.

V ČR taktiež jednoduché stavby nepodliehajú kolaudácií (drobné stavby, na ktoré boli povolené len ohlásením), ostatné stavby si vyžadujú pred ich zaradením do používania kolaudačné rozhodnutie.

Nové znenie stavebného zákona na Slovensku, ktoré je aktuálne v legislatívnom procese sa týka výlučne výstavby. Nový zákon nepočíta s územným konaním a zároveň nepočíta s ním ani

ново-pripravovaný zákon o územnom plánovaní, ktorý je taktiež v legislatívnom procese (LP/2021/218). Územné konanie tak stratí zákonný základ. Preto územné konania o umiestnenie stavby začaté na stavebných úradoch podľa doterajších predpisov, ktoré neboli skončené právoplatnosťou rozhodnutia do konca roku 2022, dokončí úrad podľa tohto aktuálne platného zákona. Zhotovené stavby, zmeny stavieb, ktoré boli povolené podľa doterajších predpisov, ale ktoré neboli skolaudované a žiadosť o kolaudáciu sa skolaudujú podľa starej právnej úpravy. Stavby a zmeny stavieb, na ktoré postačovalo ohlásenie, ktoré bolo oznámené do konca roku 2022 sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Existujúca dokumentácia pre územné konanie už podaná stavebnému úradu sa použije ako stavebný zámer na vydanie územného stanoviska, aby nebolo potrebné požadovať od stavebníka vypracovanie nového stavebného zámeru. Už vydané územné rozhodnutie bude plniť úlohu územného stanoviska pre potreby prerokovania stavebného zámeru a pre vypracovanie správy o výsledku prerokovania stavebného zámeru. Nakoľko dodatočné povolenie nebude možné, konania o nich sa nebudú uskutočňovať na stavebnej inšpekcii a stavebné úrady ich musia zastaviť. Podľa stupňa dokončenia stavby, stanoví stavebná inšpekcia ďalší postup pre posúdenie spôsobilosti stavby.

Podobne ako podľa novej legislatívy SR, tak i novo-pripravovanej legislatívny stavebného práva ČR bude potrebné aby bol stavebný zámer vypracovaný a následne zaslaný do Portálu stavebníka ČR.

Zhodnotením navrhovanej legislatívnej úpravy stavebných kompetencií v SR a ČR dospievame k názoru, že nová legislatíva je jednoznačne potrebná. Otázne však zostávajú spätné transfery stavebných kompetencií zo samosprávy na štát v SR a zrušenie kategorizácie obcí so stavebnými kompetenciami v ČR. Budú tieto legislatívne opatrenia v prospech stavebníkov v zmysle reformami proklamovaného posunu od „govern“ k „governance“?

Záver

Slovenská a Česká republika pri výkone stavebnej kompetencie pôvodne vychádzali z jedného právneho predpisu a to konkrétne zákona č. 50/1976 Zb. stavebného zákona. V Českej republike bol však medzičasom prijatý nový stavebný zákon a to zákon č. 183/2006 Sb. stavebný zákon, čím sa štát osamostatnil od spoločnej legislatívny. Na území Slovenskej republiky je zákon č. 50/1976 Zb. – stavebný zákon v platnom znení stále používaný.

V oboch susedných štátoch sa však pripravuje novelizácia platných a účinných znení stavebných zákonov.

Rekodifikácia stavebného práva v Českej republike by mala zefektívniť výkon stavebnej kompetencie, samozrejme totožne ako reforma stavebného zákona v SR.

Zmeny v oblasti stavebného poriadku na Slovensku sú dlhé obdobie veľmi diskutovanou témou. Stavebným úradom na Slovensku bola doposiaľ obec bez ohľadu na jej veľkosť. Uvedené by sa však malo zmeniť a stavebná kompetencia by mala prejsť zo samosprávnych orgánov do pôsobnosti štátu. Novovytvoreným centrálnym orgánom štátnej správy pre stavebníctvo bude Úrad pre územné plánovanie a výstavbu SR s celoštátnou pôsobnosťou. Stavebné kompetencie teda budú spätné presunuté zo samosprávy – z obcí na štátnu správu –

na stavebné úrady, ktoré budú pôsobiť v rámci okresných úradov a budú podriadené uvedenému centrálnemu orgánu štátnej správy.

V Českej republike sa plánuje vytvorenie novej dvojčlennej sústavy stavebných úradov, pričom bude tvorená: Najvyšším stavebným úradom a krajskými stavebnými úradmi v sídlach jednotlivých krajov. Výkon kompetencie na úseku stavebného poriadku bude teda ponechaný iba obciam III. kategórie, ostatné budú zrušené. Tento krok by mal priniesť zásadnú zmenu pri výkone kompetencie na úseku stavebného poriadku, ktorá bude viesť k odstráneniu nedostatkov úradov a orgánov, ktorých sa to týka. Súčasťou zmeny v stavebnom poriadku ČR bude aj jeho digitalizácia. Stavebník bude môcť prostredníctvom „portálu stavebníka“ (pod gesciou Ministerstva pre miestny rozvoj ČR) podať žiadosť o začatie stavebného konania, vrátane všetkej dokumentácie, elektronicky, pričom k dokumentom budú mať prístup všetky zainteresované strany, ktorých vyjadrenie bude potrebné. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2020)

Na Slovensku sa taktiež plánuje zmena vo výkone stavebnej kompetencie a to hlavne v zmysle definovania cieľov súčasnej Vlády SR. Súčasťou reformy stavebnej kompetencie na Slovensku by mala byť zmena štruktúry stavebných úradov na Slovensku, prijatie nového stavebného zákona či samotná digitalizácia spojená s výkonom tejto kompetencie. Principiálnym rozdielom vo výkone stavebných kompetencií v oboch štátoch podľa novej stavebnej legislatívy je späzatie stavebných kompetencií zo samosprávy a ich transfer na štát, pričom v ČR ich budú zabezpečovať aj samosprávy, aj štát. Táto rozdielnosť vyplýva aj z tzv. duálneho modelu verejnej správy v SR a integrovaného modelu v ČR.

V meniacich sa transferoch kompetencií z obcí na štátne orgány v SR a zrušení obcí I. a II. kategórie (v rámci výkonu stavebnej kompetencie) v ČR vidíme nekoncepčnosť nového legislatívneho riešenia. Podľa nášho názoru by nemalo novou legislatívou v SR dôjsť k centralizácii stavebných kompetencií a k ich spätnému presunu na štát a v ČR by bolo vhodné ponechať kategorizáciu obcí tak, ako bolo doposiaľ. Uvedeným krokom sa dospeje k porušeniu princípu bližšie k ľuďom, ktorý bol základnou myšlienkou v rámci procesu decentralizácie verejnej správy v oboch štátoch.

PodĎakovanie

Predkladaný príspevok pod názvom „*Výkon kompetencií stavebných úradov podľa aktuálnej a pripravovanej legislatívy v SR a ČR*“ bol spracovaný s čiastkovými výstupmi projektu VEGA 1/0190/17 „*Analýza modelov výkonu verejných služieb na úseku stavebného poriadku z hľadiska technickej efektívnosti, efektívnej veľkosti a priestorovej alokácie úradov*“, dizertačnej práce pod názvom: „*Hodnotenie výkonu kompetencií obcí na úseku stavebného poriadku*“ a z podpory projektu APVV-20-0076 pod názvom „*Odpady a stavby – modelovanie efektívnosti alternatívnych možností spolupráce správnych orgánov*“.

Zoznam použitej literatúry:

Český statistický úrad. 2021. Obce ČR. [online]. [cit. 2021-05-20]. Dostupné na internete: <https://www.czso.cz/csu/czso/uzemi-sidelni-struktura>

BAČÍK, V. 2021. *Slovenská republika – sumárne údaje*. Zoznam obcí SR. Dostupné na internete: http://www.sodbtn.sk/obce/index_kraje.php

Dôvodová správa k Zákonu o výstavbe: <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/-/SK/LP/2021/226>

GREGUŠ, M. 2020. Ako by mal vyzerat' nový stavebný zákon? [cit. 2021-05-20]. Dostupné na internete: <https://martingregus.blog.sme.sk/c/539888/ako-by-mal-vyzerat-novy-stavebny-zakon.html>

HRUŠKA, L. – HRUŠKOVÁ, A. – FOLDYNOVÁ, I. et al. 2018. Analýza vybraných prostorových aspektů veřejné správy a zlepšení dostupnosti jejích služeb. Ostrava: PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o., 2018.

HOLÝ, Š. 2021. Stavebný zákon nepripravujeme na objednávku developerov. Pomôže všetkým. Tlačová správa – týždenník TREND. Jozef Ryník. [04.04.2021]. Dostupné na internete: <https://www.trend.sk/ekonomika/stavebny-zakon-nepripravujeme-objenavku-developerov-pomoze-vsetkym>

Inštitút urbánneho rozvoja. 2021. Nový stavebný zákon prinesie veľa dobrého. [online]. [cit. 2021-05-20]. Dostupné na internete: <https://iur.sk/2021/02/18/novy-stavebny-zakon/>

KLIMOVSKÝ, D. 2010. *Samosprávy v EÚ Česká republika*. In: Územná samospráva. s. 32-37. Dostupné na internete: https://archiv.vlada.gov.sk/krajina/data/att/24361_subor.pdf

KOVÁČOVÁ E. 2015. Vývoj verejnej správy v podmienkach samostatnej Slovenskej republiky. [online]. [cit. 2021-05-20]. Dostupné na internete: <https://otik.uk.zcu.cz/bitstream/11025/17063/1/Kovacova.pdf>

LEŠKO, D. 2015. *Formation of regional level of self-governmentint he process of transformation in Slovakia*. In: Journalforuniversal excellence. September 2015, Vol. 4. Issue 3, p. A1-A11. [online]. [cit. 2021-04-10]. Dostupné na internete: <https://www.fos-unm.si/media/pdf/RUO/2015%203/8.pdf>

MEDERLY, P. et al. 2019. *Výkon a financovanie prenesených kompetencií*. Bratislava: Zmos - Národný projekt Modernizácia miestnej územnej samospráv. 130 s. [online]. [cit. 2021-05-03]. Dostupné na internete: https://npmodmus.zmos.sk/download_file_f.php?id=1193191

Ministerstva pro místní rozvoj ČR. 2021. Nový stavební zákon. [online]. [cit. 2021-05-03]. Dostupné na internete: <https://www.mmr.cz/cs/microsites/nsz/temata/na-cerne-stavby-si-posvitime>

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR2, 2021. V čem budou spočívat' základní změny v novém zákoně? [online]. [cit. 2021-05-03]. Dostupné na internete: <https://www.mmr.cz/cs/caste-dotazy/novy-stavebni-zakon/hlavni-zmeny-noveho-zakona>

NIŽŇANSKÝ, V. 2006. Decentralizácia. [online]. [cit. 2021-05-03]. Dostupné na internete: http://www.komunal.eu/images/pdf/Register_pojmov.pdf

PÍRY, M. 2020. Čierna stavba. Žilina: EUROKÓDEX, s. r. o., 2020. 107 s.

RYNÍK, J. 2021. *Holého návrh stavebného zákona v očiach samospráv: Je nevykonateľný a neprijateľný.* TASR: [cit. 2021-04-01]. Dostupné na internete: <https://www.trend.sk/ekonomika/holeho-navrh-stavebneho-zakona-ociach-samosprav-je-nevykonatelny-neprijatelny>

SLÁVIK, V. – GRÁC, R.- KLOBUČNÍK, M. 2010. *Reflexia k problematike fungovania spoločných obecných úradov v Slovenskej republike.* GEPGRAPHIA CASSOVIENSIS IV. 2/2010. [online]. [cit. 2021-05-07]. Dostupné na internete: http://www.humannageografia.sk/clanky/slavik_grac_klobucnik_2010.pdf

TASR. 2021. *Mimovládky kritizujú novely stavebných zákonov, žiadajú ich stiahnutie a prepracovanie.* [online]. [cit. 2021-05-22]. Dostupné na internete: <https://www.trend.sk/spravy/mimovladky-kritizuju-novely-stavebnych-zakonov-ziadaju-ich-stiahnutie-prepracovanie>

The World Bank. 2021. *Ease of Doing Business rankings.* [online]. [cit. 2021-05-07]. Dostupné na internete: <https://www.doingbusiness.org/en/rankings>